

7. biblijska doktrina

Milost je Tvoja do nebesa

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Ključni tekstovi: Psalm 51, Psalm 103; Psalm 113; Psalm 123; Psalm 130; Psalm 136

Definicija reči „milost“, kako je data u *Rečniku Oksford*, glasi: „Saučešće ili oproštenje pokazano prema osobi koju neko ko poseduje moć može da kazni ili da joj naudi“. Prethodno navedeni biblijski primeri odražavaju ovu definiciju.

„Milost“ je zadvljujuća reč koja nadahnjuje ljudski duh nadom i motivacijom. Svako ko pati zbog posledica loših odluka oseća kako veliki teret krivice nestaje kada se pokažu milost i blagodat. Kada je krajnji rok produžen ili dug oprošten, doživljavamo ogromno olakšanje i zahvalnost zbog ponuđene milosti.

Ove sedmice proučavaćemo o Stvoriteljevoj milosti otkrivenoj u šest različitih psalama. Milost u Psalmima prikazana je u njenom najvišem stepenu ispoljavanja: milost Svetoga prema grešniku – milost Boga spremnog da oprosti i otkupi zahvaljujući svojoj blagodati.

Kada čitamo ovih šest psalama na originalnom jevrejskom jeziku, otkrivamo da su pisci psalama koristili četiri različite jevrejske reči da ukažu na ono što nazivamo „milost“. Razumevanje ove četiri reči i njihovih implikacija pružiće nam dublje shvatanje Božje ljubavi. Dok ispitujemo ove jevrejske izraze, razmišljajmo o tome kako uvidi koje pružaju poboljšavaju naše lično poimanje milosti.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Hesed

Hesed je jevrejska reč koja se najčešće koristi za „milost“ u Starom zavetu. Može se shvatiti i kao „ljubav i dobrota“. Psalm 109,12.16 povezuje *hesed* sa samilošću prema siromašnima, siročadi, i ljudima u potrebi. Budući da Bog spasava svoj narod od nesreća i tlačitelja, psalmista slavi Njegovo ime zbog Njegovih dela milosti (Psalm 31,7.21; Psalm 32,10; Psalm 57,3; Psalm 59,10; Psalm 94,18; Psalm 143,12).

Imajući ovaj kontekst na umu, započnimo proučavanje reči *hesed*, ili milosti, osvrćući se na to kako se odnosi na izbavljenje. Psalmista moli za milost u toku nesreće, progonstva, lutanja u pustinji, bolesti, oluje ili ropstva (Psalm 57,1-4; Psalm 23,6; Psalm 40,11). Narator Psalma takođe smatra *hesed* izbaviteljskom silom, ili sposobnošću da izbavi (Psalm 31,17; Psalm 94,18; Psalm 109,26; Psalm 62,12.13; Psalm 59,11.17.18). Prema tome, *hesed* je, u suštini, Božje delo iskupljenja u korist Njegovog naroda. U tekstu Psalm 119, pisac moli Boga da ga poštedi, ili izbavi, po svojoj *hesed* (Psalm 119,88.149.159).

Takođe zapažamo da se *hesed* koristi u odnosu na zaštitu. U tekstovima Psalam 36,10.11 i Psalam 32,10 pisac moli za *hesed*, ili Božju zaštitu, od zlih i oholih. *Hesed* se takođe poistovećuje sa Božjom vernošću (videti Psalam 85 i Psalam 90).

Uz to, u tekstu Psalam 6,4 *hesed* štiti život. Na drugom mestu, psalmista traži od Gospoda da ga sačuva (Psalam 119,88.149), prepoznajući Njegove zapovesti ispunjene ljubavlju kao važan činilac u očuvanju i obnovljenju života (Psalam 119,159).

Konačno, *hesed* je večna (Psalam 89,2,28,33; Psalam 103,17; Psalam 117,2; Psalam 138,8) jer je deo karaktera Svemoćnoga. Ovo obećanje je radosna vest za vernika. „Jer je dobar Gospod; milost je Njegova uvijek, i istina Njegova od koljena na koljeno“ (Psalam 100,5; videti Psalam 106,1; Psalam 107,1).

Psalmi nam takođe kazuju da je onaj koji traži Božju *hesed* u dobrom odnosu sa Njim. Vernici treba da izraze poverenje u Boga (Psalam 31,14.17; Psalam 119,41.42; Psalam 143,8) i nadu (Psalam 33,18.22; Psalam 147,11) da bi primili Njegovu milost. Božja blažena milost daje se onima koji čekaju Gospoda. Štaviše, vera je uslov da se primi Božja *hesed*.

Raham

Psalam 51,1 koristi tri reči za milost:

„Smiluj se [*hanan*] na me, Bože,
po milosti [*hesed*] svojoj,
i po velikoj dobroti [*raham*] svojoj,
očisti bezakonje moje.“

Raham potiče od jevrejske imenice koja znači „utroba, materica“ (1. Mojsijeva 29,31; Psalam 22,9), reč koja u sebi sadrži misao o majčinoj nežnoj brizi o svom novorođenčetu (videti O Jovu 24,20). *Raham* takođe predstavlja osećanje koje stoji nasuprot gnevnu (Amos 1,11; Zaharija 1,12-17). Ovo osećanje je dobrota koja daleko prevazilazi ono što neko zasluzuje (1. Mojsijeva 43,14; 1. O carevima 8,50). U ovom kontekstu, *raham* znači „pokazati saosećanje, naklonost“ (Nemija 1,11; Psalam 106,46), kao u slučaju nekoga ko ima moć i zauzima nadređen položaj, a odlučuje da pokaže naklonost prema svom podređenom. Ovo objašnjenje predstavlja suštinu Božje milosti prema nama.

Božja milost „označava toplo saučešće, saučešće koje ide i drugi sahat (milju, Matej 5,41), koje je spremno da oprosti greh, da zameni sud blagodaću“ (*New International Dictionary of Old Testament Exegesis*, [Grand Rapids, MI: Zondervan, 1997], vol. 3, p. 1091). Štaviše, Gospod pokazuje svoje saučešće prema onima koji su pogodeni grehom i koji su Ga izneverili. Iako ne zaslužujemo Njegovu milost, On nas podiže svojom blagodaću i obnavlja nas po svojoj milosti.

Hanan

Hanan je glagol koji znači „biti milostiv, biti milosrdan, biti velikodušan, sažaliti se na“. *Hanan* se obično koristi u idiomu „naći milost pred nekim“ (1. Mojsijeva 30,27; 1. Mojsijeva 39,7; Ruta 2,13; 1. Samuilova 20,3). Ovo značenje se primenjuje na odnos između Boga i Njegovog naroda. *Hanan* se prvenstveno koristi uz Boga kao subjekta. *Hanan* otkriva Božji karakter i postupke prema Njegovim stvorenjima. Bog velikodušno daruje svoju milost onima koji je rado primaju (1. Mojsijeva 6,8.9; Priče 3,3.4; Isaija 30,19); ali On može da zadrži svoju blagodat kada se Njegov dar prezrivo odbije (Jeremija 16,13) ili kada nema naznaka da se Njegov narod kaje (Nemija 9,17.30.31).

U Psalmima često pronalazimo molbu „smiluj se na me“ (Psalam 4,1). Psalmista iznosi ovu molbu zato što zna da je Gospod dobar (Psalam 86,15-17) i čuje molbu vernika (Psalam 6,9; Psalm 28,2.6). Stvoritelj milostivo pruža hranu (Psalam 111,4.5), dobru žetvu (Psalam 67,1-7), pravdu (Psalam 103,6-8) i naročito, kao što smo proučavali ove sedmice, oproštenje (Psalam 51,1; Psalm 123,3).

Osvrnamo se na Psalm 103 da razmotrimo šta psalmista dalje kazuje o prirodi Gospodnje milosti:

„Milostiv je [rahām] i dobar [hanān] Gospod, spor na gnjev i veoma blag [hesed]. Ne gnjevi se jednako, niti se dovijeka srdi. Ne postupa s nama po grijesima našim, niti nam vraća po nepravdama našim.“
(Psalam 103,8-10)

Kao što možemo videti, Psaltir nas uči da je Božja ljubav saosećajna, nežna, bezgranična i beskrajna.

Kako Božji sledbenici ispoljavaju i pokazuju Njegovu milost drugima? Psaltir koristi reč *hanan* da prikaže dobrotu neke osobe prema susedu, naročito kad se radi o pomoći siromašnima (Priče 28,8), pokazivanju saosećanja prema onima koji pate (O Jovu 29,21), i staranju o starijima (5. Mojsijeva 28,50). Takvi postupci nisu izolovani slučaj već način života posvećenog vernika (Priče 14,21). Psalmi jasno opisuju da Bog očekuje da Njegovi sledbenici budu milostivi, jer „pravednik poklanja [„pokazuje milost“] i daje“ (Psalam 37,21) i „svaki dan poklanja [„milostiv je“] i daje“ (Psalam 37,26). Takav duh velikodušnosti karakteriše pravednike (Psalam 112,4.5). Pouka je jasna: treba da budemo ljubazni prema drugima ako želimo da Bog bude milostiv prema nama. Kao što Psalm 123,2 kazuje: „Kao što su oči slugama uprte u ruku gospodara njihovih, kao oči sluškinjine u ruku gospođe njezine, tako su oči naše u Gospoda Boga našega, dok se smiluje [hanan] na nas.“ (Psalam 123,2)

Selihah

„Ali je u Tebi praštanje [selihah].“ (Psalam 130,4) Ovaj izraz potiče iz jevrejskog glagola *salah* („pomilovati, oprostiti“). Gospod se javlja kao jedini subjekat ovog glagola u celom Starom zavetu. *Selihah* znači da je oproštenje delo koje samo Bog čini. Temelj ovog oproštenja je milost Gospodnja (Psalam 86,5).

Psalam 25,11-18 kazuje da je oproštenje uklanjanje greha. Danilo bi dodao da oproštenje takođe obuhvata odvraćanje od kazne za greh (Danilo 9,16). Druga Mojsijeva 34,6-9 podseća nas da je Bog „milostiv, žalostiv, spor na gnjev i obilan milosrđem i istinom. Koji čuva milost tisućama, prašta bezakonja i nepravde i grijeha, koji ne pravda krivoga“. Prema tome, David kaže da oprštanje zahteva priznanje krivice (Psalam 32,2-5). Psaltir takođe povezuje „praštanje“ sa drugim rečima, kao što su „očistiti“ (Psalam 51,2), „odvratiti od“ (Psalam 51,9) i „isceliti“ (Psalam 103,3).

Prožet duhom skrušenosti i poniznosti, psalmista moli Boga za oproštaj potpuno uveren da će njegov greh biti uklonjen (Psalam 25,11-18). Psalmista slavi Boga jer je izbavljen (Psalam 103,3.4). Prema tome, možemo zaključiti da ljudski rod prima oproštaj samo zahvaljujući Božjoj *hesed* prema Njegovim stvorenjima.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

Jasne pouke za naš duhovan život pronalazimo u proučavanju jevrejskih izraza za milost koje smo razmotrili ove sedmice: 1) Očigledna pouka je da nam Gospod pruža svoju zadivljujuću milost, uprkos činjenici da je ne zaslužujemo. Sigurnost ovog dara treba da nas osloboди strepnje, griže savesti i senki prošlosti. 2) *Hesed* (milost) više je od nežnog osećanja u Božjem srcu. Predstavlja oslobođenje i zaštitu, stvarno Božje delovanje u korist Njegovog naroda. 3) Gospodnje saučešće je večno; odnosno, uvek nam je dostupno. Ako to ne iskoristimo, to je zato što smo još u grehu a ne zato što smo iscrpili granice Božje ljubavi. 4) Milost (*raham*) utelovljava koncept da je Najuzvišeniji od svih bića spreman da se sagne da nas podigne i nosi u svom naručju. Sa svog visokog položaja, On se spušta da pokaže saosećanje prema nama. 5) „Pronaći milost pred Gospodom“ podrazumeva da smo spremni i otvoreni da primimo Božju blagodat. 6) Na kraju, *selihah* pruža nam nove uvide u dubinu i širinu milosti našeg Stvoritelja. Međutim, najvažnija misao koju naglašava jeste da treba da budemo milostivi i ljubazni prema svojim susedima kao što je Bog prema nama.

Sve ove pouke je Isus vešto spojio u priči o „velikom dužniku“ (Matej 18,23-35). Ona ilustruje starozavetnu Božju *hesed* prema našem očajnom stanju. Narativ sugerije da smo mi, vernici, okrutan i nemilostiv čovek u priči. Ovo trezveno shvatanje treba da nas navede da razmišljamo sa zahvalnošću i poniznošću o blagodati i milosti koje smo besplatno primili od našeg nebeskog Oca.